

ПРО АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСНУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО РЕФЕРАТИВНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЖУРНАЛУ

Чорний Олексій, Романенко Світлана

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Анотація

Автори обґрунтували актуальність заснування електронного реферативного науково-технічного журналу, який виступає засобом упорядкування, та зосередження в одному виданні відомостей про наукові публікації Інституту електромеханіки, енергозбереження і систем управління. І служить для ефективного та оперативного ознайомлення із науково-технічною інформацією в галузі електромеханіки та електротехніки

Abstract

Authors have substantiated the relevance of creating electronic refereed and technical journal, which is means of ordering and includes information about scientific publications in a journal edition of the Institute of Electromechanics, Energy Saving and Control Systems. And used for efficient and prompt familiarization of scientific and technical information in the electromechanical and electrical sphere.

У світовому потоці інформаційних видань значне місце належить реферативним журналам, які відіграють важливу роль в організації праці вченого, і виконують багато функцій. Цей вид інформаційних джерел має давню історію, але розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та комп'ютеризація інтелектуальної праці відкрили якісно нову сторінку в їх існуванні.

Існує велика кількість інформаційних інститутів, які займаються випуском реферативних журналів (РЖ). Деякі з них користуються галузевим принципом відбору та реферування літератури, тобто у виданні збирається інформація з конкретної галузі знання. Це такі широковідомі видання, як «Physics Abstracts», «Computer and Control Abstracts», «Chemical Abstracts», «Biological Abstracts» та багато інших, що випускаються реферативними службами INSPEC, BIOSIS, CAS [1].

Крім того є велика кількість багатогалузевих видань. Найхарактерніші приклади – РЖ ВІНІТІ (виходить в Росії вже більше 40 років) та Український РЖ «Джерело» (заснований 1998 року) [2] який підтримується двома великими інформаційними інститутами – Національною бібліотекою України ім. В.І. Вернадського та Інститутом проблем реєстрації інформації. Дані видання реферують інформацію по всіх найбільш актуальних проблемах науки і техніки, відображаючи як світовий потік наукової літератури, так і досягнення вітчизняних вчених, а також деякі праці окремих науковців.

Згідно з ДСТУ 3017–95 РЖ – це інформаційне видання, що містить впорядковану сукупність бібліографічних записів, які включають реферати [3]. Головне завдання РЖ – адекватний виклад суті первинного документа, рекомендація нової, цінної і корисної інформації для її оптимального використання в усіх галузях людської діяльності. Реферативні видання відрізняються від бібліографічних значно більшою повнотою даних про первинний документ, бо до складу їх тексту, крім бібліографічних описів, входить реферат – стисле викладення змісту документа або його частини, у тому числі основні фактичні відомості і висновки, необхідні для початкового ознайомлення із документом. Зручним засобом інформаційної комунікації, і безпосередньо наукової, його робить широкий спектр класифікаційних ознак за якими формують РЖ, наприклад: за цільовим призначенням; за глибиною згортання; за формою представлення; за методом викладу; за способом підготовки; за кількістю охоплених джерел тощо.

Істотною відмінністю РЖ є їх багатofункціональність, що обумовлено багатofункціональністю рефератів. Реферату притаманні такі функції: інформативна,

індикативна, комунікативна, довідкова, пошукова, оціночна, адресна, сигнальна, прогностична, індексування. Дослідження показують, що майже усі функції рефератів можна перенести на реферативні видання в цілому.

РЖ мають здатність акумулювати інформацію розсіяну по безлічі первинних документів. Інформаційно-кумулятивна функція свідчить про їх цінну якість, завдяки якій основний зміст безлічі самих різних первинних документів виявляється сконцентрованим в одному місці, підібраним за певною тематикою і представленим у формі зручній для сприйняття та аналізу.

Встановлено, що без допомоги РЖ фахівець може ознайомитися не більше ніж із 6 % опублікованих робіт, а за допомогою РЖ – близько 80 %. Таким чином, РЖ компенсує такий наслідок диференціації науки, як розсіяння публікацій; сприяє інтеграції науки, дозволяючи фахівцеві стежити за досягненнями в суміжних галузях науки або техніки і використовувати ці досягнення; своєчасно виявляти виникаючі «граничні» галузі науки з активними «точками перетину» для подальших досліджень у цих напрямках. РЖ сприяє підтримці єдності науки, впорядкуванню науково-технічної інформації, впорядкуванню науково-технічної термінології, частковому усуненню інформаційних бар'єрів і т.д.

На підставі проведеного аналізу, та з метою упорядкування науково-технічної інформації яка міститься у виданнях Інституту електромеханіки, енергозбереження і систем управління Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського було прийнято рішення про доцільність заснування власного РЖ (<http://refieesu.kdu.edu.ua>).

Заснований РЖ є важливим джерелом упорядкування та розповсюдження фактографічної інформації в галузі електромеханіки та електротехніки. РЖ сприяє встановленню міжнародних зав'язків між учасниками наукових комунікації, шляхом ознайомлення із змістом наукових публікацій співробітників ІЕЕСУ на якій би мові вони не були видані. Завдяки РЖ велика кількість змісту різноманітних первинних документів (наукових статей, звітів з НДР, монографій, навчальних та методичних посібників, підручників, автореферати дисертацій, патентів тощо) сконцентрована в одному «місці» та представлена у зручній формі. Дане видання надходить до провідних бібліотек та наукових установ, розповсюджується по промисловим підприємствам регіону, тим самим підтримуючи процес накопичення наукової інформації та формуючи галузевий (електромеханіка, електротехніка, енергозбереження) інформаційний фонд.

Враховуючи сучасний стан розвитку наукових комунікацій, та широкий діапазон методів та засобів розробки електронних видань був створений сайт РЖ.

На рисунку 1 наведено інтерфейс головного вікна сайту РЖ.

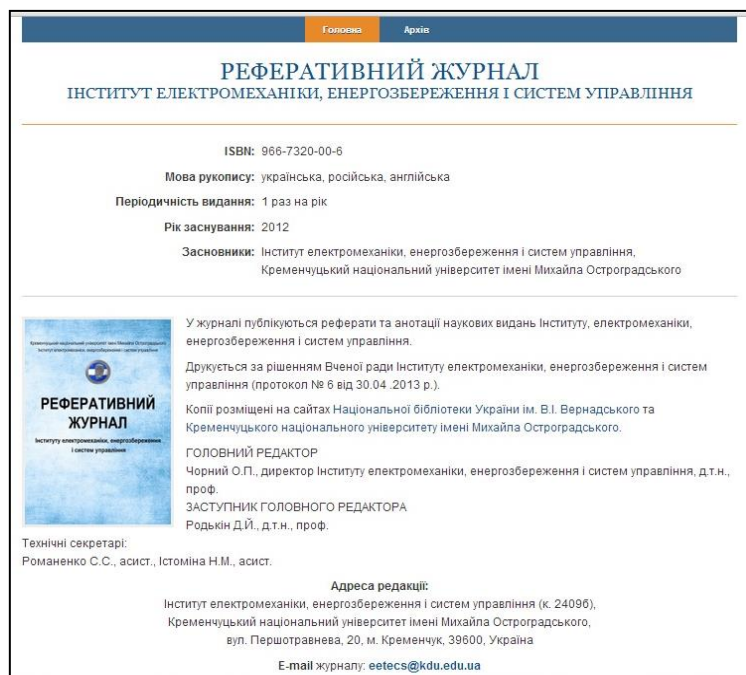

Рисунок 1 – Інтерфейс головного вікна сайту реферативного журналу

На рисунку 2 а,б представлено інтерфейс сайту вікна змісту номеру та анотацій монографій відповідно.

а) б)
Рисунок 2 – Інтерфейс сайту реферативного журналу

Був проведений аналіз програмних засобів для створення електронного РЖ. При виборі враховувалось те, що: це буде база даних для якої велике значення має частота використання ключових слів та гіперпосилань на ресурси; користування не повинно вимагати особливих навиків та великого досвіду веб-розробок; додаткові модулі повинні дозволяти легко розширювати базові можливості сайту. Для розробки сайту РЖ була вибрана платформа CMS WordPress, яка на даному етапі формування видання задовольняє усім вимогам.

Електронний РЖ ІЕЕСУ являє собою інформаційну систему, що дозволяє користувачеві переглядати вміст реферативних журналів на персональному комп'ютері. Електронний РЖ максимально наближений до друкованого аналогу (без змін авторських текстів): кожен номер електронного журналу відповідає якомусь номеру реферативного журналу як за складом описів документів і їх розташуванню за рубриками, так і по пошуковому апарату (зміст, покажчики: авторів, ключових слів, джерел). Номери електронного журналу можуть супроводжуватися редакційною статтею. Документ електронного журналу складається з бібліографічного опису і реферату. Крім традиційних можливостей комп'ютерна версія РЖ надає користувачеві можливість перейти за гіперпосиланням до електронної версії першоджерела, роздрукувати документ, створювати тематичні добірки рефератів. Використання всіх функцій електронного РЖ дозволяє істотно змінити характер роботи з реферативної інформацією та прискорити опрацювання інформаційних джерел при проведенні наукових та пошукових досліджень не лише співробітників ІЕЕСУ, а і усіх фахівців в галузі електромеханіки та енергоресурсозбереження.

Список використаних джерел:

1. Зайченко Н. Я. Український реферативний журнал (методологічні та практичні засади розробки і створення) / Н. Я. Зайченко, М. Б. Сорока // Бібл. вісн. – 1999. – N 1. – С.10–12.
2. Карташов Р. Про створення реферативних журналів України // Вісн. Кн. палати України. – 1996. – N 1–2. – С.27–30.
3. ДСТУ 3017–95 – Державний стандарт України «Видання. Основні види. Терміни та визначення» [електронний ресурс]. Держспоживстандарт України, – 1995. – 34 с. – Режим доступу: <http://normativ.ucoz.org/load/3-1-0-65>.